

NEMALOVANÉ OBRÁZKY

Anna Husová

*"Správně vidíme jen svým srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné."
Saint de Exupéry*

OKNO

Řada umělců zobrazuje opakovaně okno svého pokoje. Malíři. Fotografové.

Mne také stále už 40 let přitahuje a denně překvapuje pohled z našeho kuchyňského okna na Prahu. Mám ji jako na dlani.

Uprostřed obrazu pyšně stojí starobylý Vyšehrad. Slyším kněžnu Libuši, jejíž slova o slávě města, jež se bude hvězd dotýkat, se naplňují. Vpravo od Vyšehradu se krčí kostelík Zlíchov. Jeho střecha září při východu slunce. Vždy ho pozdravím. Je tam pochován můj pradědeček Jan. Mezi Vyšehradem a Zlíchovem protéká Vltava. Proplétá se Prahou, vine se a kroutí a tvoří malebné oblouky. V létě se schovává mezi stromy. Teprve v zimě odhaluje své půvaby. V jednom oblouku se třpytí ve slunečních paprscích zlatá korunka Národního divadla.

V levé části obrazu, na hoře Vítkov, stojí monumentální pomník podle návrhy arch. Jana Zázvorky s největší jezdeckou sochou na světě - s vojevůdcem Janem Žižkou z Trocnova, dle návrhu Bohumila Kafky. Pod ním ční dvě vysoké štíhlé špičaté věže karlínského kostela sv. Cyrila a Metoděje. Jeho průčelí bohatě vyzdobil svým návrhem můj oblíbený Josef Mánes. V levém koutě obrazu nalézám secesní budovu na Lyčkově náměstí v Karlíně. Tam jsme vodili naše děti do školy. Uprostřed obrazu je Stromovka a rozsáhlé Výstaviště. Jedno křídlo Průmyslového paláce vyhořelo před 10 lety a dosud je jen provizorně upraveno. Od 24.2. zde bývá Matějská pouť. Hudba, halas i světelné efekty vstupují i do naší kuchyně.

V pravé části obrazu je perla nejvzácnější, starý pražský, přemyslovský hrad se svým klenotem - chrámem sv. Víta, Vojtěcha a Václava. Jeho základní kámen položil Jan Lucemburský v doprovodu synů, Karla a Jana Jindřicha a arcibiskupa Arnošta z Pardubic dne 21.11.1344. Stavbu započal Matyáš z Arrasu a po jeho smrti ji převzal mladý Petr Parléř z Gmündu, pozdější dvorní stavitel Karla IV. Stavěl i Karlův most. Stavba chrámu byla dokončena za 585 let, v r. 1929, tj. za naší 1. republiky prezidenta TGM. V pozadí Hradu je petřínský vrch, proto je Hrad nejkrásnější při osvětlení. Z jeho nádhery se tají dech. Při nočním osvětlení tam vidím

slavné postavy naší historie. Ve stínu petřínských sadů je částečně skryt kostel a nemocnice sv. Karla Boromejského. Pod Hradem vlevo stojí veliký baňatý nádherný chrám sv. Mikuláše, který stavěli otec a syn Dientzenhoferovi. Nikdo by nehádal, že jeho výška je stejná jako výška Petřínské rozhledny (65m). Ta nám zase připomíná Paříž svou podobou s Eiffelovkou. Nad Hradem vpravo se rozkládá rozsáhlý Černínský palác. Ten nám nechtíc připomíná smrt Jana Masaryka 10.3.1948. Při pohledu na něj také slyším z nedaleké Lorety její zvonkové *"Tisíckrát pozdravujeme Tebe"* a vzpomenu i na vánoční betlém u Kapucínů. V pravém rohu vidíme ještě část trojských sadů, tzv. višňovku, dřívější výletní místo Pražanů. Při dolním okraji téměř pod oknem sledujeme Vltavu, která už spěchá k Trojskému zámečku a ZOO.

Praha se neustále mění. Je jiná v každém ročním období, v každém denním a nočním čase, v každém okamžiku. Skrývá mnohé tajuplné průchody, mnohé krásné pohledy a průhledy, mnohá tajemná zákoutí. V noci "chrání" Prahu červeně svítící Žižkovská televizní věž vlevo a červeně svítící Petřínská rozhledna vpravo.

Praho má, uchovej si navždy svou krásu, své kouzlo, svá tajemství.

ŘEKA

Sedím u své řeky Vltavy a dívám se do vody. Mám ráda vodu proudící. Mnoho mých slz odplavila a mnoho radostí jsem jí pošeptala. Řeka je má zpovědnice a řeka mi dává rozhřešení.

Vzpomínám, Vltavo, na Tvůj pramen. Docela malý, maličký potůček. Potom sílíš, měníš se na Teplou Vltavu, spojíš se se Studenou a už je z Tebe řeka. Rychle a vesele běžíš v dál.

Pamatuji si Tě radostnou, hlubokou, bohatou, plnou smíchu, halekání, plnou pramenů, lodí, lodiček, plnou plavců, rybářů, pískařů, mlynářů a jiné chásky vodní. Vždy mě udivovala představa, že lístek ze stromu, který spadne do řeky na Hladné, mohu za tři až čtyři dny spatřit ve Vltavě pod Karlovým mostem v Praze. To už neplatí. Spoutaly Tě - jako okovy - přehrady. Devět přehrad. Mezi přehradami je Tvá voda jako v rybníce, téměř stojatá, koryto je plné bahna. A Ty, sotva se rozběhneš, zakopneš o hráz. Bojím se, aby ses zase nerozzlobila jako v roce 2002. Ukázala jsi, že máš pořád dost síly a odvahy a že bys dokázala rozbít a uvolnit svá pouta. Ale Ty to neuděláš. Ublížila bys Praze. A Prahu miluješ. Proplétáš se Prahou jako rozpustilá stuha, vlníš se, hraješ si na schovávanou. Na jezzech se směješ, tančíš a zpíváš.

Zdobí tě desítky mostů. Jsou jako spony ve Tvých vlasech. Jako Tvé šperky. Za Prahou se zklidníš a tečeš klidně dál. Jsi hezká, usměvavá, načesaná, radostná a natěšená. Víš, že u Mělníka na Tebe čeká Tvůj milý - Labe. Čeká - a Ty se tiše rozplyneš v jeho náručí.

Hodně štěstí, Vltavo!

BŘÍZKY

Maminka milovala bělokoré břízy, Vysázela je proto na Hladné na splaze. Bylo jich deset. Tatínek odhadoval: "*Tady nepůjdou. Splaz, to je skála.*" Zůstalo jich pět. Jsou krásné, vysoké, silné. Svítí svými bělavými kmeny.

Na jaře se pomalinku objevují maličké lístečky. Rostou a o Velikonocích už svítí zeleně. V korunách stromů se stále tiše chvějí. Poskytují ochranu a i zábavu malým ptáčkům a také rozpustilým veverkám.

Když večer sedáváme u táboráku (jak maminka předpokládala), díváme se do plamenů a já prožívám krásno. Listy břízek šelestí, šumí, vyprávějí mi o časech minulých, vítr mi přináší pozdravy z dalek a bolavé myšlenky tiše odplouvají ve Vltavě, která vše chápe, všemu rozumí, vždy potěší a uklidní.

Naslouchám večernímu tichu, vnímám brebentění a smích dětí a do mého srdce vstupuje klid, mír a pokoj.

O JEDNÉ ZRANĚNÉ DUŠIČCE

1.9.1905 šel poprvé do školy malý Pepíček Husa. Byl natěšený, zvědavý, dychtivý.

Šel v dřevěných mejšlácích. Naboso, jako ostatní chudé děti.

Pan učitel děti přivítal a při procházení se mezi lavicemi rozdával bonbóny. Také Pepíček natahoval ruku - ale pan učitel ji odstrčil a šel dál. Pepíček v té době, nevěděl, že jsou to bonbóny od rodičů těch bohatších dětí.

V té chvíli se rozhodl, že on nikdy nebude patřit mezi takové nespravedlivé, necitlivé a zlé „oblečence“.

Své rozhodnutí nikdy nezměnil. Chodil celý život v cajkových šatech s vestičkou a v gumovkách. Výjimečně si vzal šněrovací boty. Nikdy za mnou nepřišel do koleje, *aby mi nedělal ostudu*. Zatelefonoval a čekal na mne v některé plavecké hospodě na Smíchově. Nepřišel ani na promoci, ani na svatbu. (Už dávno si mohl koupit ty nejlepší šaty.) Vždycky se na něco vymluvil. Až jednou, při společné vycházce mi řekl PROČ nikdy nepřišel. Nedokáže chodit slavnostně oblečen. A vyprávěl mi tento příběh. Bylo mu 75 let... Jeho oči při vyprávění plakaly.

Pan učitel mu tenkrát, první den ve škole, hluboce poranil duši. A ta nezhojitelná rána krvácela celý život.

BETLÉM

Jsou tu Vánoce. Dívám se na můj oblíbený keramický betlém. Vesničané s dary, zpívající andělé, jásající pastýři, klanějící se králové (nebo mudrci?) a uprostřed svatá rodina. Marie září štěstím, hrdostí a radostí. Nevidí ubohou jeskyni, žije ve snu. Cítí se být královnou v paláci královském. Josef stojí s vážnou tváří, překvapen tím náhlým přívalem lásky, štěstím a dojetím. Oslík a volek dýchají, dýchají ze všech sil, aby neviňátko zahřály. A Ježíšek se usmívá.

Archanděl Gabriel zatroubí *Aleluja, radujte se* a všichni padají v úžasu na kolena v té svaté chvíli. Modlí se a děkuje Bohu za narození Spasitele.

Také umím prožívat znovu a znovu radost a štěstí z narození dítěte. Také já tenkrát tiše volala "Všechny zvony světa, zvoňte, přijďte všichni a radujte se se mnou nad zázrakem, který se mne dotknul. Narodilo se mi děťátko."

Také já stále děkuji Bohu.

DUHA

Je vedro. Vzduch stojí. Ani lísteček se nepohne. Ani ptáčkové nezpívají.

Najednou se obloha zatáhne, zahřmí, zablýskne se a začne pršet. Prší. Leje. Hromy burácejí jeden za druhým, blesky se křížují nad řekou, nebe se otevírá. Voda z nebe leje jako z konve. Tráva leží, kytky se krčí, lidé prchají a schovávají se. Vyprahlá zem nepojme tolik vody. Po cestě už teče potok. Všude je voda.

Náhle hřmění ustává, blesky slábnou, přestává pršet. Blíží se okamžik zázraku. Vykoukne sluníčko a nad řekou se objevuje nádherná, barevná, široká duha. A ještě druhá - slabší.

Ptáčkové vylétnou ze svých úkrytů, mraky zmizí, sousedé se zdraví "*To nám pěkně zapršelo. Vždyť bylo zapotřebí. To se nám teď pěkně dýchá.*" I tráva, ozdobena kapkami vody, se raduje, i ještě mokré sluníčko se směje.

S obdivem v úžasu hledíme všichni na překrásnou duhu.

Duha

Červená Oranžová Žlutá Zelená Modrá Fialová

Čenda Oznamil, že Zítří Máme Fyziku.

PŘÍVOZ

Cesta k přívozu je prašná, kamenitá. Na pravé straně je dědečkova zahrádka. Je plná zeleniny a hlavně nádherných barevných jirín. Ty má dědeček nejraději. Pod zahrádkou je stodola a vlevo stojí kolna. Ta má patro, kam se dává seno. Maminka vzpomínala, jak se na tom patře učili všichni tancovat. Nejčastěji si při tanci zpívali Hašlerovy "Pětatřicátníky". Kůlna kdysi sloužila k přepřahání šífařských koní.

Vedle stodoly je maštal pro dobytek. Dále jsou dvě obytné světnice. V té menší, napravo, bydlí dědeček Václav Sobíšek. Kdysi tu s ním bývala babička Anastázie. Přežil ji o 8 let.

Ve velké světnici žijí Marků. Teta Marie, starší sestra mojí maminky, s mužem Josefem a 6 dětmi. Jak děti přibývaly, přistavěli ještě jednu místnost do štítu. Po dřevěném štítě se pnulo hroznové víno. Dalo se trhat z okénka na půdě.

K přívozu vede po zahradě široká pěšina. U řeky rostou dvě lípy. Na té starší, větší a silnější je "vývěsní štít" , tabulka s nápisem **PŘÍVOZ 40 haléřů**. Stačí u řeky zavolat "*Přívoz!*" a už někdo z rodiny vyjíždí s pramicí. Také jsem někdy převážela. Ráda. Ale styděla jsem se za ty "peníze". Tak jsem většinou převážela zadarmo.

Na přívoze jsou u břehy přivázány tři lodě (pramice). Malý lehký škuner, větší pramice na převážení a velký prám. Na tom strejda převáží i auto nebo koňská spřežení. Jednou nás převážel s koňmi a s pryčkou. Do prámu také často "tahal" z řeky písek na stavbu.

Přívoz byl neopakovatelné místo náhodného potkávání se rozličných lidí u řeky, která se často měnila a nikdy neztratila své kouzlo, líbeznost, zpěvnost a tajemno.

MOST

Do naší řeky vtéká Albrechtický potok. Pramenil na konci Albrechtic u rybníčku s kapličkou sv. Jána. Ani kaplička, ani rybníček už neexistuje. Ale potůček teče, bůhví odkud. Asi z Kamýka. Protéká stále romantickým údolím, jen býval čistější a veselejší. Vinul se kolem velmi primitivní chaloupky, kterou si kdysi vlastnoručně postavil pan Pošvec. Žil tu se svou ženou a dětmi. Pamatuji si, že tu hodně kvetly fialky. Dále na potoce stával mlýn. Poslední potomek byl Jan Hovorka s manželkou. Ale klepající, živý mlýn, už nikdo nepamatuje. Potok se dál kroutí, bublá a klototá v údolí mezi stráněmi ve strouze. Pravá stráň je vysoká, skalnatá, zalesněná, na jaře je plná modrých jaterníků a bílých sasanek. Vlevo je stráň mírnější, je to spíš louka s lučními kvítky. Pod Šabatků je už z dálky slyšet "trkač", jakýsi pohaněč vody do chalupy. Pod Holšanů strání končí potok přírodní a začíná potok regulovaný, asi o půl metru hlubší. Tím vznikl malý splav (jez). Říkali jsme tomu "vývařiště"- asi proto, že voda zde prudce padala, stříkala, "vařila se". Také jsme se tu koupávali. Voda zde byla mimořádně studená. A v tomto místě vybudoval, tehdy velmi mladý Jarka

Šabatků, jakési zařízení na způsob vodní elektrárny. A tak se stalo, že v nejmenší a jediné chalupě na Hladné, u Šabatků (Fabrikantů) se svítilo elektrikou.

V těchto místech přitéká zleva potůček z údolí Kutilky. Je malý, ale asi býval nebezpečný, protože naši předkové pravděpodobně při regulaci řeky a potoka ve 30. letech 19. st. na něm postavili hráz, která chránila chalupu Myslíků a cestu před jarními záplavami. U potůčku dosud roste spousta modrých jaterníků a žlutých blatouchů. Je to pořád romantický kout, ale značně zanedbaný. Pamatuji si, že někdy býval nad hrází rybníček, nevelký, ale hluboký.

Regulovaný potok byl hluboký asi dva metry, široký asi také tak. Byl to úžasný, nekonečný prostor pro dětské hry - chytání mřenek zpod kamenů, pouštění lodiček z kůry, stavění hrází a tůňek. Přes potok byl postaven železobetonový most s železným zábradlím. Byl 2-3 metry široký. Bylo to silně magické místo. Pod mostem děti zkoušely ozvěnu, na mostě se konaly schůzky, besedy, lidé se tu různě setkávali. Most a malá písčiná násep u řeky, to byl střed osady, jakési náměstíčko.

Vím, že kdokoliv někdy tento úchvatný kout země na konci světa uviděl, zůstane jím navždy okouzlen.

VLTAVSKÉ STRÁNĚ

Stráně u naší řeky neustále mění svou tvář. Během dne - podle slunce. během ročního období - podle počasí. Na pravém břehu jsou vysoké, mohutné, nepřehlédnutelné skály. Pod Růžičků hospodou je jedna skála s převisem, celá učouzená. Říká se jí "černá" nebo "plavecká". To proto, že zde u ohničku hlídával prameny nejmladší plavec, když byli ostatní, třeba při velkém dešti, v hospodě. Další velká skála má výklenek, kam může i dospělý člověk vsoupat. Říká se mu "bunkr". Nad skalami je množství bílých akátů. Na začátku léta jejich vůně zaplňuje celé vltavské údolí. Nahoře, u doubravských polí, byly před více než 100 lety vysázeny borovice. Dnes je tam jen řídká řada stromů.

Na levém břehu bývaly chalupy, domky, ovocné zahrady. Stráně byly zalesněné jen nálety stromků. Byly tu víc keře, šípek, trnky, hloh apod. Hlavně tu býval velký lom, kde se těžil kámen.

Od jara do zimy se po šífarně špacírovaly a popásaly krávy, nejčastěji krávy Marků. Jedna z nich, nám, koupajícím se dětem, "kradla" svršky, které jsme odhazovaly na břehu. Také mně jednou sebrala ručník. Prala jsem se s ní, bránila jsem svůj ručník, ale kráva zvítězila. Musím říci, že se maminka nezlobila. Byla ráda, že mi kráva neublížila.

Když dnes zavřu oči, vidím měnící se stráně: jarní - stromy a keře bez listů, teprve probouzející se, letní - bohatě kvetoucí, voňavé, barevné, podzimní - zlatooranžové, zářící, svítící, zimní - bílé, zasněžené, tiché, mlčící stráně, mlčící řeku. Jen sem tam stopa zajíčka nebo srnky.

Díky za to, že mám tyto "obrázky" schované pro časy smutku a bolesti.

SAMOTA

U křížku odbočíme ze silnice na cestu a za chvíli přijedeme k samotě. Je to skutečná "samota u lesa". Místo je to tiché, poklidné, až bohem zapomenuté. Chalupa na samotě má dvě části. Vlevo je hospodářské stavení - stodola, kůlna, stáje. Bývaly tu krávy, koza, prasátko. Kdysi i kůň. Na konci stájí je kadibudka.

Vpravo je část obytná. Vchází se do ní "domem" (předsíň). Podlaha je z cihel, které babička pravidelně natírala červenou hmotou, krevelem. V malé kuchyni jsou kachlová kamna, velký jídelní stůl a lavice. Ve velké světnici, která sloužila jako hostinský pokoj, bývaly dvě postele s vysoko nastlanými bílými peřinami. Prádlo bylo úhledně vyskládáno ve starobylém, malovaném kredenci. V zimě světnice voněla po jablkách, která sem babička ukládala pod postele.

Další místnost, tzv. vejstupek, sloužil jako ložnice. Bývaly tu tři postele, pro babičku Růženu, dědečka Karla a strýce Karla.

Na velkém, zatravněném dvoře, se naše děti učily lézt a chodit. Anitka své první léto prožila v kolébce na samotě na dvoře pod dohledem věrného rytíře, dědečka Karla. V pravém koutě dvora vévodila fungující pumpa, přitažlivý zázrak pro našeho Venouška. Celou chalupu hlídal pes Šotek, později jezevčík Cikánek.

Život rodičů na samotě byl klidný, spokojený, poctivý. Dá se říci starosvětský, bohabojný. Měl svůj pravidelný, poklidný rytmus. Na samotě nebyl vodovod. Nebyla elektrika, proto se chodilo brzo spát a brzo se vstávalo. Jen v letních měsících, kdy přijížděli na dovolenou příbuzní s rodinami, bylo na samotě živo a veselo.

Babička byla pracovitá a pořádkumilovná. Podlaha z prken ve všech místnostech vždy zářila čistotou. Vařila skromně, ale denně čerstvé jídlo z poctivých potravin (mléko čerstvě nadojené, domácí smetana a tvaroh, vajíčka od slepic běžících po zahradě, maso a sádlo z vlastního prasátka, čerstvá zelenina ze zahrádky za chalupou, vinné hrozny a ovoce - třešně, jablka, hrušky, švestky - ze zahrady). K tomu voňavé, kynuté buchty, kynuté knedlíky - lze si přát něco lepšího?

Blízko chalupy je hluboký les, část Píseckých hor. Nedaleko v lese je veliký rybník Pikhart. V něm se naše děti učily plavat. Je pohádkový. Kouzelný.

Na jaře se rozsvítí růžovými květy leknínů. Stačí přivřít oči a už vidíme mezi květy tančit víly a lesní žínky. Na široké, mohutné hrázi provádějí svoje reje divoženky. Na stavidlech sedí smutná Rusalka, která se právě zamilovala do tajemného prince, který tudy projížděl na koni.

Pod hladinou, mezi kořeny leknínů, si v hastrmanově zahrádce hrají rybky a starý hastrman počítá své hrnky s dušičkami.

V zimě, v tom čas vánoční milosti, je na samotě neobyčejně krásně. Samota je tichá, okouzující. Stačí postát na zasněženém dvoře, pohlédnout k nebi a užaseme. Obloha je nekonečně veliká, vysoká, dlouhá i široká a je plná, plničká zářících hvězd a hvězdiček. Souhvězdí na nás neodolatelně vykukují a my je ani nestačíme počítat. Je to jen kratičkový prchavý okamžik štěstí, okamžik sváteční, neuchopitelný, nepolapitelný.

Nezbývá než sklonit pokorně hlavu pod tíhou té nádhery, v údivu pokleknout a modlitbou poděkovat za všechnu tu jímavou a věčnou krásu naší domoviny. Sbohem, samoto.

MOŘE

Mám ráda živou, tekoucí, proudící vodu. Řeku. Moře. Rybník mi svou stojatou vodou připomíná louži. Moře, to je ohromující, nekonečná krása. Voní dálkou a solí.

Poprvé jsem viděla Černé moře v Rumunsku, Později jsme ještě několikrát u Černého moře pobývali s dětmi v Bulharsku. Jsou tam nejkrásnější pláže. Písečné, široké, několikakilometrové, a proto nepřelplněné.

Moře je často klidné, mírné, tiché. Na obzoru, kde se moře stýká s oblohou, občas plují, jako staré bachraté matrony, veliké lodě, většinou rybářské.

Jindy, hlavně po bouřce, je moře rozbouřené, divoké a svými několikametrovými vlnami s bílými čepicemi z pěny, je až hrozné a děsivé. V takové chvíli plavčíci vyvěšují černé vlajky (zákaz koupání).

Moře je velice proměnlivé. I barvami. od modré, zelené, šedomodré až k černé a stále je krásné, úchvatné, obdivuhodné.

Koupání v mořských vlnách je nesdělitelné. Voda hladí, hýčká, houpá, nadnáší. Rozmazluje. A ta spousta mušlí a mušliček. Neuvěřitelná pestrost. Neuvěřitelně průzračná voda.

I slunce se v moři rádo koupe. Ráno se pomalu vynořuje jako z peřin a po celodenním putování na obloze se večer pomaličku ukládá do mořských vln. Se dnem se loučí a svými posledními paprsky ostřeluje a ozařuje krajinu a moře.

Viděli jsme ještě moře Egejské v Řecku, Baltské v Německu, Jaderské v Itálii a Chorvatsku, Středozevní v Tunisku a Španělsku, Atlantický oceán v Portugalsku a Velké Británii. Ale nejbližší a nejmilejší je nám stále Černé moře v Bulharsku. Snad proto, že jsme tam prožili opakovaně dovolenou s dětmi, ještě školního věku. A naše společné zážitky a vzpomínky jsou krásné, bohaté a nesmazatelné.

RADOST

Už dávno jsem si zamilovala rododendrony. Chodívala jsem se na ně dívat každé jaro, v dubnu, v květnu, do Královské zahrady na Pražském Hradě. Je to nádherná podivaná. Bohaté květy rododendronů se předhánějí v kráse s květy azalek a jiných ozdobných keřů. Na tu parádu s potěšením shlížejí staré vysoké stromy s ohromnými korunami, které vidí daleko a hodně pamatují.

Představuji si, jaké "rozpravy" se v tiché noci odehrávají.

Zpívající fontána neustále špitá, šeptá, žvatlá. Vytvořil ji zvonař a kovolijec Tomáš Jaroš z Brna podle návrhu italského sochaře Francezco Terzi. Její stavbu objednal v r.1562 Ferdinand I. Habsburský (1503-1564), římský císař a od r.1527 i český král. Zemřel v r.1564,. Dokončení díla se nedožil.

Fontána je zhotovena z bronzu a voda dopadající na bronzový disk vytváří trvale zvuk, proto "zpívající".

Do "vyprávění" jistě také vstupuje sebevědomý a hrdý Belveder čili Letohrádek Královny Anny. Traduje se, že i ten nechal vystavět Ferdinand I. pro svou manželku, českou královnu Annu Jagellonskou (1503-1547). Stavba trvala od r.1538 do r.1565. Královna se dostavby letohrádku také nedožila. Zemřela při 15.produ v r.1547. Návrh, stavbu i výzdobu provedli rovněž italská umělci. Zajímavá je na první pohled střecha letohrádku - připomíná loď obrácenou dnem vzhůru.

Celý Belveder vždy sloužil k odpočinku i reprezentaci.

V současnosti je tato romantická budova se svými úžasnými prostory využívána pro velkolepé výstavy.

Nadšena nádhrou Královské zahrady jsem i já začala vysazovat rododendrony do naší malé, skromné zahrádky. Už je jich tam hodně. Každý člen rodiny má svůj keř.

Když hledím na "naše" rododendrony v naší zahrádce, mám příjemný, radostný pocit pohody a spokojenosti.

Je tady celá moje rodina.

Všechno je v pořádku.

Celý svět je v pořádku.

"To je jen jediný lék na velké starosti: malé radosti."

K.H. Waggerl

VZPOMÍNÁNÍ V RŮŽOVÉM

VŮŇĚ A KRÁSA

Květiny a jejich vůně nás provázely celý rok. Kytičky z louky, lesa, ze zahrádky, ze strání.

Prvními kvítky ve vázičce na stole byly modré jaterníky. Potom v trávnicích vyrostly sněženky, sedmikrásky, žluté petrklíče. Ty jsem nosívala nejen do vázičky, ale i do zahrádky, do maminičiných záhonků. Také fialky z hlubočiny jsem milovala. A konvalinky z lesa u Nového. V zahrádce vykvetly narcisy - maminičiny oblíbené žluté, moje oblíbené bílé. V létě zářily pivoňky rudě svými bohatými květy. Kytičky ze zahrádky - narcisy, srdíčka, pivoňky jsme do vázy dávaly výjimečně - v zahrádce vydržely krásné květy déle. Ve váze dobře vypadal a pěkně voněl šeřík (bílý, modrý, červený), jasmín, střemcha apod. Ráda jsem vázala kytice v národních barvách - vlčí mák, chrpu a kopretiny.

Nejkrásnější - růže - byly u nás ve váze vzácně. Jen při výjimečných příležitostech. Kvetly na zahrádce v trojúhelníkovém záhonu před okny. Byly to hlavně růže stolisté, růžové. Záhon býval plný květů.

Do vázičky jsme dávali - jako dárek - také lesní červené jahody (trávnice), samozřejmě s plody.

Krásné kytice byly z lučních květů - kopretiny, kohoutky, smolničky, zvonečky. Jen ty velké, nádherné zvonky z naší stráně jsem do vázy dávat nesměla - *to by někdo umřel*. Je zvláštní, že i dnes tyto květy obdivuji, ale do vázy na stůl bych je nikdy nedala.

V pozdním létě vykvetly v zahrádkách barevné astry a jiřiny. Tyto květiny do vázy patří, rozsvítí celou místnost.

Podzimní kytice byly z obilí, trav a slamnětek. Vypadaly dobře celou zimu.

Květiny ve váze bývaly nejčastější, často jedinou ozdobou v naší domácnosti.

"Věnujte pozornost obyčejným věcem. Budete v úžasu, jak neobyčejné jsou."

SENA

Když se v červnu louky oblékly do spousty lučních květů, začala sena.

Ráno brzy šli hospodáři s kosami na louku. Doma nejdříve kosy naklepali, potom na louce občas vytáhli brousek z toulce s vodou a kosu "potáhli brouskem". Ten krásný zvonivý zvuk se ráno ozýval ze všech stran. Tráva byla posečena a položena do úhledných řádků, které se potom rozhazovaly. To byla často práce dětí.

Když bylo slunečno, tráva se dvakrát obrátila a večer se skopila do malých kopic, tzv. nočňáků. Přálo-li počasí, ráno se kopyčky rozhodily, přesušily a večer se zase skopily. Tentokrát do velkých kopic. Další ráno se kopice rozvalily, přesušily a navečer se seno "bralo", tzn., že jsme seno naložili na vůz, zatížili *pabuzou* a odvezli domů, kde jsme ho skládali na půdu. Byla to práce prašná a špinavá, ale voňavá. K odvozu fůry jsme si půjčovali koně, většinou z Koutů nebo do Vorlíčků koně Igora. Igor neměl ráda bratra Vencu. Oháněl se po něm hlavou i nohama. Tak jsem ho kšírovala já. Ale odvézt naloženou fůru, k tomu jsme vždy potřebovali nějakého muže, souseda, nebyl-li doma tatínek. Tatínek měl koně rád a uměl s nimi zacházet. Ale často byl mimo domov - na plavbě, později na Šumavě ve Frymburku na manipulačním skladě dřeva.

Díky dobrým sousedům jsme vždy všechno včas zvládli.

"Přátelství předpokládá nezištnost."

Maurois

ŽNĚ

Sotva skončila "sena", začaly žně. Na začátku prázdnin hospodáři obcházel pole, mnuli klásky v prstech a odhadovali zralost obilí.

Nejprve se "šlo" na žito (sv. Markéta hodila srp do žita 13.7.). To byla práce těžká. Žito bylo dlouhé, chlupaté (osiny na klasech) a když ještě po deštích lehlo, bylo sbírání za kosou a vázání povříslm do snopů pěkná dřina. Snopy se stavěly do panáků, aby proschly. Potom se nakládaly na fůru, zatěžkaly pabuzou a odvážely domů. Skládaly se do stodoly - do *perny*. Po žitě bylo potřeba hned jít na ječmen. Ten byl také chlupatý, osiny se lepily na tělo, ale alespoň byl krátký. Na sv. Annu (26.7.) byl čas jít na pšenici. Ta byla napohled zlatá, krásná, ale dlouhá, tvrdá, těžká a škrábala. Když přezrála, snadno zrno vypadalo. Proto se muselo sekat brzo ráno, za rosy. Velmi brzo ráno, někdy i v noci. Při stavění panáků jsme se dost nadřeli. A tatínek vždy připomínal: *"Drž klásky v náručí, ať zrno nevypadá. A na klasy nesmíš šlapat, po chlebu se nešlape."* Poslední byl oves. Ten jsem měla ráda. Byl krátký, lehký a jeho laty hladily. A oznamoval blízký konec žní.

Po svezení do stodol jsme - většinou děti - pole *zatahounovaly* (tahouny - to jsou veliké hrábě) a sebraly zbytky klásků. Pak jsme ještě honili husy na strniště, aby se napásly, a ještě jsme sbíraly klásky do kytiček - pro slepice.

Po žních jsme na vrata věšeli věnce z obilí, makovic, vlčích mákků apod. Nastal krátký čas veselí, dožínek a tanečních zábav.

*"Kdo víno má a nepije,
kdo hrozny má a nejí je,
kdo ženu má a nelíbá,
kdo zábavě se vyhýbá,
na toho vemte bič a hůl,
to není člověk, to je vůl."*

J. Werich

JESEŇ

Na konci prázdnin začínala doba mlácení obilí. Mlátičku zapůjčoval pan Soukup i se svým zaměstnancem panem Slávkem Hrdličkou. Mláčení postupovalo od chalupy k chalupě, ve spolupráci všech hospodářů dolní Hladné.

To je pro naši Hladnou typické, že pracovali všichni společně, pomáhali si a nepočítali odpracované hodiny. V každé chalupě se pracovalo tak dlouho, jak bylo potřeba.

*"Je jen jediný skutečný lidský luxus - luxus lidských vztahů."
Saint Exupéry*

Na sv. Václava pan Soukup vyhlašoval volnou pastvu dobytka na kouteckých lukách. To byl velký zdroj zábavy. Pečení brambor, různé hry, u starších i milostné schůzky.

Také jsme pásávali kozy a krávy v kovárně. Tam byly stráně - další možnosti her. Také pasení dobytka na stráních u řeky bylo příjemné. Tady byla i možnost koupání. Já často čelta, pleta, učila se slovíčka a přednšela našim kravám verše.

Ale v září už koupání v řece končilo, ubylo práce v chalupě, začala škola se svými povinnostmi. Nastala doba našeho vzdělávání a vychovávání.

"Úspěchu dosáhne jen ten, kdo je ochoten stále se učit."

ADVENT

Je stříbrný zářivý den po sv. Mikuláši. Zamrzlá a zasněžená Vltava se kroutí jako nádherná bílá stuha. Na ní je vymetené hřiště, branky a urputně zápasící družstva hokejistů. Hokejky jsou někdy jen z větví, puk je dřevěný a boj je neúprosný. Brusle - šlajfky - dělají rýhy do ledu a led zpívá.

Po zasněžené cestě jezdí děti po saních. Jedou i po splaze na řeku, někdy až k břehu na druhé straně. To se odehrává za velikého veselí a jásotu. A Vltava šťastně odpočívá pod ledem, studené i nebezpečná.

Z bělostné sněhové a mrazivé strouhy se ozývá svištění lyží po sněhu, volání, halekání a výskání. V chalupách je naopak teplo. Topí se celý den, na kamnech (*na peci*) je velice útulno. A s hrnkem horkého šípkového nebo lipového čaje se každý cítí jako v nebi.

Kvečer se hospodyně chystají na draní peří. Derou vždy společně v jedné chalupě. Tam má hospodyně nejvíce práce. Připravít stoly, vyčistit novinami lustry na petrolejové lampy, nanosit dřevo na topení.

Před sedmou večer už sousedky s lucerničkami přicházejí a usazují se podle obvyklého pořádku. Tetě Randáků je pořád zima - sedá u kamen. Tetě Fabrikantů je pořád horko - sedá blízko okna. Jen se všechny usadí, začne se povídat, vzpomínat, vyprávět i strašidelné historky a hlavně zpívat. Ráda vzpomínám na ty krásné dlouhé epické písně. Nejvíce jich znala a krásně zpívala teta Marků a teta Hrnecků. Při draní peří byla zvláštní atmosféra. Nesměl se udělat rychlý pohyb, kýchnout nebo udělat průvan apod. To bylo moc zábavné a nezábavnější byl den poslední - *doderná*. To se dralo jen hodinku a pak začala hostina. Obyčejně párek s hořčicí a chleba, pak kafe a buchtý, někdy i vánoční cukroví a vaječný koňak doma připravovaný a někdy i krapet slivovičky. A když přišel strejda Fabrikantů s harmonikou a se sousedy, byl i tanec. To jsou pro mě nezapomenutelné obrázky dětství. Radost, pohoda, pocit nekonečného štěstí. Věřím, že i dospělí měli tenkrát pocity obdobné. Uměli se radovat z pěknosti každé chvíle a uměli se těšit na další hezké události. Vždyť přede dveřmi byly Vánoce, Silvestr a Masopust. Konaly se zabijačky, hody a plesy.

"Život je od toho, aby se protančil."

Osho

S PÍSNÍČKOU

Zpívání bylo naší nejčastější činností. Zpívat se dalo při různé práci v domácnosti, při draní peří, při praní prádla, při cestě na pole, při večerním posezení na verandě nebo u řeky. Zpívalo se hodně už ve škole, nejen při hodině zpěvu. Pan učitel hrál na housle a s námi dětmi nacvičoval různé melodramy, eventuelně besídky, tj. malé divadelní představení. Zpívali jsme u taneční zábavy, na bále, při svatbách, na hrátkách, i při náhodném setkání u sousedů.

Za 2.sv. války, kdy byly veřejné zábavy zakázány, se u nás doma i tančilo. V zimě snad každou sobotu. Naši vystěhovali z kuchyně stůl, kredenc, otoman, mamka napastovala podlahu a vše bylo připravené. Buď přišel strejda Fasbrikantů s harmonikou, nebo se u nás hrálo na gramofon. Měli jsme spoustu desek.

Ráda jsem sedávala na peci a sledovala tančící.

Do dneška musím obdivovat naše rodiče za to, že se uměli i v tak těžké době, jako je válka, bavit a **žít**. Vždyť byli mladí.

Když jsem povyrostla, také se u nás často tančilo. Při gramofonu na kličku. Myslím, že všichni, tehdy tančící u Husů, si rádi na zábavu vzpomenou. Naše tancování nebylo do noci. Tatínek přišel, oznámil: "*V 10 se končí.*" A končilo se.

„Jsme tady, abychom se naučili kráčet s radostí mezi žaly světa.“

A co uvidíme, je naše volba. Krása je v očích pozorovatele.

Nic není samo o sobě dobré nebo zlé. Prostě to je...

Na chvíli se zastav na své pouti a přivoň si ke květinám.

Život je neobyčejný a chuť každé chvíle neopakovatelná.

Anna Husová, 2018